

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v tuzemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. poštni predal 22. telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaj, vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 47 • Maribor, sobota, dne 22. aprila 1939 • Leto XIV

Strnimo svoje vrste!

Ob dogodkih, ki se dogajajo v našem javnem življenju, nam prihajajo v spomin dogodki pred osemnajstimi leti. Takrat je delavstvo drvelo v svoje organizacije in je imelo tudi v državi velik respekt in vpliv. Vse socialne pridobitve, vsaj načelno, so iz tiste dobe, zlasti pa svoboda delavskega gibanja in politične svobodščine. Zalegla je beseda delavskih organizacij vsaj v tem pogledu, da smo imeli svobodo svojega gibanja. Socialne razmere se sicer sorazmerno niso dvigale. Temu pa je bila v glavnem kriva državna gospodarska politika in odpor nost zakrknjenih konjunkturistov, ki so navajali težkoče poveljnih razmer, da ni bilo treba dvigniti preveč socialne ravni delovnega prebivalstva. Pod to psihozo imamo pri nas še danes v primeri s svetovnim življenjskim standardom skoraj 50 odst. nižji standard kakor drugod.

Te razmere bi se bile nedvomno znatno popravile, če bi bilo delavstvo takrat vztrajalo na svojem zdravem stališču enotnosti in solidarnosti. Organizacije so bile velike, krepke in pametno so vodile svojo borbo za izboljšanje socialnih razmer.

Toda kakor pride rado v vsakem tudi zdravem gibanju do motenj, ki povzročijo gibanju večjo ali manjšo škodo, tako je bilo tudi takrat. Gospoda, v svojem srcu reakcionarna kakor današnja, je pošiljala po državi na svoje stroške radikalne agitatorje, da razvnamejo delavske vrste in jih pripravijo do dejanj, ki bi ji omogočili nasilen ali oborožen nastop proti delavstvu. V tem je bil namen. Agitatorji so bili najeti, čeprav so hujskali proti svojim mecenom, toda, to so delali z namenom, da razcepijo delavske vrste in da dobe povod za oblastvene intervencije. Skovan je bil na ta način načrt, kako oslabiti delavske organizacije, ki zahtevajo pravično ureditev socialnih razmer s svojim političnim vplivom. Takrat so agitatorji hujskali k radikalizmu, ker so organizacije vodile svojo politiko pametno.

Motili bi se pa, ako bi mislili, da so po tej dobi prenehali boji proti delavskim organizacijam. — Danes so obrnili ost nekoliko drugače. Ustanovili so grupacijo neke delavske organizacije, v katerih so prav različni elementi. Ti hočejo, tako pravijo, uničiti komunizem in marksizem. Namen pa je povsem drugačen. Potom teh ustanov hočejo le dobiti vso oblast v svoje roke, ne delavci, ne oni, ki se pomotoma zatekajo v njih okrilje, ampak ona kapitalistična reakcija, ki je nekdanj pošiljala v Slovenijo ultraradikalne agitatorje, zase. Takrat je reakcija trdila, da so delavci premalo marksisti, sedaj pa psujejo še tiste, ki niso marksisti z marksisti in komunisti. — Metoda boja proti delavstvu je torej danes nekoliko drugačna, namen pa je prav tisti, kakor je bil pred dvajsetimi leti.

Delavstvo in nameščenstvo naj bo pozorno. — Varuje naj se nastavljenih zanj ter ohrani svojo zavest in solidarnost tudi v teh težkih bojih za svobodo in človečanske pravice. Volk je le v ovčji obleki!

Slovaški notranji minister Sidor je podal ostavko in bo najbrž imenovan za poslanika v neki tuji državi. Sidor se je zameril dr. Tisi in Tuki, pa bi ga raje imela daleč proč od sebe. **Narod druge vrste.** V nemškem državnem zboru dobe zastopstvo Nemci na češkem in Moravskem. Tak zakon je bil objavljen. Čehi protektorata v državnem zboru ne bodo zastopani.

Bolgarija z Jugoslavijo in ostalimi balkanskimi državami

Notranji preokret v Bolgariji

Bolgarija je v zadnjih dneh doživela notranji preokret, rekli bi lahko malo nekrvavo revolucijo, ki je zmagala vsled spontanega nastopa vsega naroda.

V Bolgariji je zmagalo prepričanje, da je jamstvo za njeno neodvisnost in bodočnost podano samo tedaj, ako pristopi zvezi balkanskih držav, s katerimi mora ne samo gojiti prijateljske odnose, ampak skleniti pravo vojaško zvezo. Prijateljske odnose z Jugoslavijo (s katero jo veže pakt večnega prijateljstva) in s Turčijo ter Grško je Bolgarija

že pred časom vzpostavila. S posredovanjem Turčije pa se je njeno zblizanje z balkanskimi državami še poglobilo.

Pričakuje se, da bo Bolgarija pristopila v balkansko zvezo in sklenila vojaško zvezo z njimi. Turčija je posredovala med Sofijo in Bukarešto, pa tudi v Atenah. Rezultat tega posredovanja bi naj bil, da se bosta Rumunija in Bolgarija sporazumeli radi Dobrudže, ki je po vojni pripadla Rumuniji, Grki pa bi bili pripravljeni odpreti Bolgariji pot na Egejsko morje.

V slučaju opasnosti bi Bolgarija dovolila turškim četam prehod preko svojega ozemlja zlasti v Rumunijo, do katere ima Turčija posebne obveze.

Vse kaže, da se na Balkanu ustvarja zveza držav, ki je postojala pred prvo balkansko vojno leto 1912, z razliko, da je bila takrat naperjena proti Turčiji, sedaj pa je k tej zvezi pristopila tudi Turčija in je njen namen ustvariti načelo: Balkan balkanskim narodom.

Jamstva . . .

Okrog sporazuma.

»Hrvatski dnevnik« piše o sporazumu: »Sprejeti bo treba važne odločitve in v zvezi z njimi tudi postaviti jamstva, da se bodo ti sklepi res izvedli. . . Nismo za sporazum za vsako ceno.«

Nato odgovarja list glavnemu glasilu JRZ »Samoupravi«, ki je zapisala, da so stvorjeni vsi predpogoji za rešitev perečih političnih vprašanj in normalizira-

nje naših političnih prilik ter pravi: »da bi bil zelo hvaležen »Samoupravi«, če bi te izpolnjene predpogoje naštel. Na ta način bi vsaj vedeli, kaj je bilo do sedaj že izpolnjenega in kaj je še vedno samo predmet obljub.« Od predpogojev za sporazum smatra »Samouprava« najbrž kot najbolj važen nastop njenih v Delavskih zbornicah.

Pred odločitvijo v Evropi

Živa akcija pred 28. aprilom.

Kakor javljajo iz Nemčije, bo Hitler odgovoril Rooseveltu dne 28. aprila. S tem pa še ni rečeno, da je sedaj nastopil odmor v razvoju velike evropske krize. Narobe, izgleda, da so sile osi na delu, da izsilijo gotove odločitve še pred tem dnem. Naporji gredo v dveh pravcih: na eni strani se hoče prepričati Anglijo, da bi nekatere manjše žrtve v Evropi mo-

gle rešiti mir, zlasti, ako bi se načelo tudi kolonijalno vprašanje, na drugi strani pa ni izključeno, da se bo poskušalo z hitrim nastopom ustvariti položaj, ki bi napravil vsak nadaljnji odgovor na Rooseveltovo poslanico docela odveč. Odgovor na Rooseveltovo poslanico je namreč neprijetna zadeva, ker se more glasiti samo pritrdilno ali odklonilno. —

Pred konferenco med Italijo in Jugoslavijo v Benetkah

Italijanski fašistični list o zavarovanju hrbita.

V par dneh se bosta sestala v Benetkah jugoslovanski zunanji minister dr. Cincar-Marković in italijanski zunanji minister grof Ciano.

Sestanku pripisujejo velik pomen, ker se bo vršil neposredno pred velikimi odločitvami v Evropi.

Tisk povdarja, da se bodo razgovori tikali predvsem vprašanja ureditve razmerja med Jugoslavijo in Madžarsko. Z

ozirom, na zadnji Mussolinijev govor in obisk madžarskega ministrskega predsednika v Rimu je brez dvoma, da je želja Italije približati nas in Madžare.

Važno pa je pisanje fašističnega tiska, ki se odkrito peča z bližajočo se vojno in trdi, da se bo odločila v zapadnem delu Sredozemskega morja in ob Renu.

Pri tem pa povdarja, »da je zato treba imeti zavarovan hrbit in da se mora to doseči ali zlepa ali pa tudi s silo.«

Angleško-ruski razgovori pred zaključkom

Zadnji čas kroži obilica protislovnih vesti o zvezi med zapadnimi državami in Rusijo. Pri tem igra vlogo zlasti mnenje, da Poljska in Rumunija ne moreta sprejeti ruske pomoči za slučaj vojne, ker bi ruske čete ne prišle zemlje samo braniti, ampak jo tudi osvajat za komunizem. Važno pri tem je edino to, da se pogajanja med Anglijo in Rusijo ter Francijo vrše zelo intenzivno in da je londonski poslanik Majski odletel v Moskvu poročat ter iskati poslednjih navodil.

Že danes se lahko smatra, da je dogovor med Anglijo in Sovjetsko Rusijo

ter Francijo perfekten in da bo Rusija brez dvoma prevzela jamstvo za varnost držav, ki sta jim Anglija in Francija dali zaščitno jamstvo pred napadi. O podrobnostih tega dogovora javnost najbrž ne bo docela informirana,

Dr. Beneš: »Zmaga demokracije na vidiku.« Dr. Beneš je govoril v Bostonu. Izjavil je, da so avtoritarni režimi že prekoračili svoj višek in sami s svojim delovanjem zagotovili zmago demokracije.

Amerika oborožuje Sovjetsko Rusijo, trdijo nemški poročevalci. Gre za dobavo treh vojnih ladij, raznih delov za oklopnice in topove.

Moč poljske armade

V »Figaru« piše G. de Guilhaemy o moči poljske armade:

»V nasprotju z drugimi silami je bila Poljska doslej v položaju, da je lahko z vso strogostjo odbirala novince, ki so bili vpoklicani v vojaško službo. V resnici je v zadnjih letih vpoklicala samo 60 odstotkov vsakoletnih nabornikov, tako, da je sedaj v stanju število armade še znatno povečati. — Sedaj razpolaga Poljska s 36 pehotnimi divizijami, ki imajo solidne kadre in so sijajno izvežbane. K temu pride ne samo en zbor konjenice, ampak še številne skupine konjenice, ki je enakovredna nekdanjim poljskim ulancem iz za napoleonovih vojn. Poljske letalske sile so v stanju izvršiti na morebitnega protivnika zelo hiter in močen pritisk. Ravno radi tega, ker je poljska armada še razmeroma mlada, je opremljena s popolnoma novim modernim materijalom. Njeno artiljerijo se lahko smatra kot najboljšo v Evropi.«

Kaj je delavska zbornica in kaj ni?

Ljudje, ki ne vedo, kaj bi z njo.

Gospod Viktor Kozamernik, ki je novi predsednik ljubljanske delavske zbornice, je imel v nedeljo na skupščini programatični govor nove uprave. Zagovarjal je povezanost drugih stanov z delavsko zbornico ter priznal vrhovno vodstvo v narodnem in državnem pogledu. Predsednik smatra krščanstvo za edinega nosilca urejene svobode in temelj pravično urejene družbe.

»Slovenec« v pondeljki številki pa obširno piše o zmagi v delavski zbornici in pravi, da so delavske zbornice institucija ministrstva socialne politike. To pa ni resnica. Po zakonu so delavske zbornice javne samoupravne institucije, nad katerimi ima ministrstvo pravico izvajati kontrolo, če vrše poslovanje po zakonu ali ne in če se kršijo zakoni, ima pravico odrediti izmeno uprave potom volitev. Po zakonu nima pravice privatna organizacija predlagati izmenjavo in imenovanje samouprave. Po novih načelih naj bi delavska zbornica, čeprav je le delavska in nameščenska, prevzela ob svojih stroških tudi reševanje drugih stanov, čeprav imajo ti svoje korporacije.

Iz tega sledi povsem jasno, da se hoče omejiti vpliv delavcev in nameščencev ter delavske ustanove vpreči v prid drugim interesom in ne le onim, za katere so delavske zbornice ustanovljene.

Ker so delavci in nameščenci tudi državljani, imajo pa kljub temu pravico do državljskih svobod in enakopravnosti kot državljani! Samo to zahtevajo.

Pozdrav delegatom rudarjev na kongresu ZRJ

V nedeljo, dne 23. aprila t. l. se bodo zbrali v prijaznem mestu ob Savinji v Celju sodruži delegati rudarji iz posameznih rudnikov Slovenije na

VII. rednem kongresu Zveze rudarjev Jugoslavije.

Na tem kongresu bodo podana poročila o delovanju organizacije v pretečeni poslovni dobi in določene smernice za bodoče delo.

Iz teh poročil bo razvidno, da so rudarji po svojih predstavnikih organizacij kakor z zaupniki II. skupine rudarske zadruga vršili ogromno delo zaboljšanje položaja rudarjev. — Res je, da mnogokrat niso uspeli v tisti meri kot bi bilo želeli ali radi tega ne zadene krivda njih, temveč tiste, ki stojijo izven organizacije. Sleherni funkcionar in za-

upnik je vršil svojo nalogo, zato bo obračun na kongresu lahek.

Vendar ta naš pozdrav ne bi bil popoln, če se ne bi delegatom zbranim na kongresu in članom v posameznih rudnikih priznalo, da so tudi v pretečeni poslovni dobi gojili pravo razredno zavest, t. j. ne sovraštva, temveč spoznanje, da je rudar tudi človek, ki noče biti vedno hlapec, a še manj pa vprežna živina. Zato je ostal ves trud raznih delavskih lažiprijateljev zaman, da bi razkrojili razredno solidarnost med rudarji. Zakaj rudar je v svojstvu svojega poklica borec proti vsem zavratnim silam podzemlja in zato se hoče tudi na zemlji boriti za mir, svobodo in luč.

Zato, pozdravljeni nosilci boljše bodočnosti delavskega razreda!

Za samoupravo socialnih ustanov in svobodo strokovnih organizacij

Svobodne strokovne organizacije vseh smeri so poslale raznim politikom in pristojnim oblastem spomenico, v kateri pojasnjujejo svoje stališče h kršitvi samoupravnih pravic v socialnopolitičnih ustanovah in neumestnim grožnjam glede preganjanja delavskih in nameščenjskih svobodnih strokovnih organizacij.

Spomenica navaja zakonodajo o zaščiti delavcev, statistične podatke iz

volitev v delavsko zbornico in volitev obratnih zaupnikov, ki jasno pričajo, da je preziranje svobodnih strokovnih organizacij nenaravni protidelavski pojav.

Spomenica je naslovljena na poslance in politike, ki so dolžni čuvati demokratični značaj države, v kateri mora tudi delavstvo in nameščenstvo uživati vse in enake državljanske pravice ter svoboščine, kakor drugi državljani.

Socialistično delavstvo in obmejna vprašanja

RESOLUCIJA

sprejeta na sestanku zaupnikov strokovnih, kulturnih in športnih organizacij socialističnega pravca v Mariboru, dne 14. aprila 1939.

Na sestanku se je ugotovilo, da se širi v Mariboru in vsem obmejnem ozemlju tuja podtalna propaganda, ki zavraja nepoučeno javnost in se zanaša tudi med delavstvo. Cili te propagande je omajati državljansko zavest ljudstva, razbitje države in zasuzenje delavskega razreda pod peto fašizma.

Proti tej tuji vsenemški propagandi, ki je preračunana tudi na strah in zbeganost naših ljudskih množic.

PREDLAGAMO:

1. demokratizacijo vsega javnega življenja, sporazumno rešitev vseh notranjih državnih problemov, priznanje in izvajanje načela enakopravnosti državljanov tudi za delavski razred, svobodo strokovnega in kulturnega delavskega gibanja, vzpostavitev svobodno izvoljenih samouprav v delavskih ustanovah, strogo izvajanje socialno zaščitne zakonodaje in njeno izpolnitev;

2. ustanovitev narodno obrambnega sveta v obmejnih krajih s pritegnitvijo delavskih in vseh organizacij, ki temelje na demokratični podlagi;

3. preskrbeti je sredstva za javna dela v obmejnih krajih in pospeševati razvoj gospodarstva ter nuditi čim več možnosti za zaposlitev domačih delovnih sil;

4. tekstilni industriji naj se omogoči nakup potrebnih surovin;

5. s posebnimi ukrepi naj se prepreči spekulativna selitev industrije iz obmejnih krajev.

Na sestanku zbrani funkcionarji in zaupniki izjavljajo, da se bodo strokovne, kulturne in športne organizacije socialistične smeri borile z vsemi silami proti tuji podtalni propagandi s protipropagando računajoč, da bodo v tem boju, zlasti pri svojem izobraževalnem delu lahko računale na podporo vseh poklicanih činiteljev in predstavnikov države.

Oblasti pa naj odločno nastopajo proti tujemu razkrojevalnemu delu.

Zadnje vesti

Kredite nam ponujajo. Avala poroča, da nam ponujata blagovne kredite Nemčija in Italija, denar pa Francija, Anglija in Belgija.

Nove valovne dolžine za radio oddajne postaje so določili v Montreauxu. Na konferenci je bil navzoč tudi naš trgovinski minister. Določene so tudi valovne dolžine za oddajne postaje v Mariboru in Splitu, kjer pa bodo postaje seveda šele zgradili.

Nove tanke in topove so baje pokazali ob

priliki parade na čast Hitlerju v Berlinu.

Železniška konferenca med Madžarsko in Jugoslavijo je zaključila zadovoljivo. Na progi Koprivnica-Split bo v prometu še en par direktnih brzovlakov, ki bodo vozili iz Varšave preko Madžarske.

Proslava 125. letnice obstoja univerze se vrši v Leningradu.

Potrebo zvišanja produkcije vojaških letal je priporočil Roosevelt polkovnik Lindbergh, ki se je vrnil iz Evrope in postal v Zedinjenih državah nadzornik letalskih sil.

Doma in po svetu

Dr. Stojadinović je še vedno predsednik JRZ.

Po odhodu dr. Stojadinovića iz vlade se je nekaj časa trdilo, da je odstranjen tudi z vodstva JRZ. Sedaj pa prihaja vest, da ta trditev ne odgovarja resnici. Narobe je res, dr. Stojadinović je še vedno predsednik JRZ, dr. Gjura Janković pa njegov namestnik. (Dr. Gjura Janković je znan tudi našim čitateljem, vsaj po imenu, ker se je njegovo ime čulo v zvezi z nekim avtomobilom, katerega je odpeljal iz neke garaže, pa je krajevni odbor beograjske JRZ trdil, da je ta avtomobil strankina last, dočim je dr. Stojadinović izpovedal, da je avto last dr. Jankovića). Dr. Stojadinović je namreč pred par dnevi v imenu vodstva JRZ sporočil dr. Mačku, da se vsa JRZ strinja s sklenitvijo sporazuma. Vidimo torej, da se je dr. Stojadinović, odkar ni več na oblasti, zasukal za 180 stopinj. Pa kaj se bomo čudili dr. Stojadinoviću, saj je enak obrat napravil tudi »Slovenec«, ako primerjamo njegovo pisavo pred in neposredno po 11. decembru 1938 in danes.

»Slovenec« se tolaži,

V št. 91 prinaša »Slovenec« članek »Hrvati in koncentracijska vlada«, v katerem citira »Hrvatski dnevnik«, ki pravi, da bi mogli Hrvati vstopiti le v tako vlado, ki bi imela nalogo izvesti sporazum in sicer tako, da bi bila izvedba tega sporazuma popolnoma zagotovljena. — Ves vesel pristavlja »Slovenec«: »Iz tega jasno sledi, kaj naj sodimo o govoricah, ki krožijo o nekaki koncentracijski vladi...« »Slovenec« je torej prepričan, da je izvedba sporazuma še daleč od izpolnitve.

Poplava letakov in poplava demantijev. Na vseh koncih in krajih, zlasti pa na Hrvaškem se pojavljajo letaki, v katerih širijo nepezovalci najraznovrstnejše vesti o predstojećem sporazumu in razgovorih med dr. Mačkom in predsednikom vlade. »Hrvatski dnevnik« ima skoro vsak dan kakšen demanti, v člankih pa neprestano poziva svoje pristaje, naj ne nasedajo vestem, ki so tiskane na takih letakih. Sedaj se je pojavil tudi v »Sloveniji« nek letak, ki nosi nadpis: »Našemu delavcu! Našemu kmetu!« in nosi štampiljko knezoškofijskega ordinarijata, ki pa izjavlja, da se je nekdo neopravičeno polastil njegove štampiljke in da škof nima z letakom ničesar skupnega. V splošni zmedbi še nova zmeda.

»Jugoras« za monopolske delavce. »Jugoras« v Beogradu je uredil plače za monopolske delavce tako-le: delavci do 18. leta din 15, nad 18 let pa din 20 na dan. »Slovenec« objavlja to vest v mastnem tisku. Ko bi gospodje v svojem zanimanju za delavstvo hoteli vsaj prečitati uredbo o minimalnih mezdah, bi najbrž opustili ne samo masten tisk, ampak bi tudi vesti same ne bili objavi. Gornje priporočamo delavcem v razmišljanje, da bodo vedeli kdo in kako čuva nad njihovo usodo. Težko je, dokler si monopolski delavci ne bodo sami pomagali.

Nekaj kar ni v skladu s politiko sporazumevanja. Nastop proti delavskim zbornicam leži izven okvira takozvane politike sporazuma. Izven politike sporazuma pa leži tudi delo na ustvaritvi novih centralnih fondov. — Doslej imamo v naši državi 120 centralnih fondov. — Prejšnji mesec je bil ustanovljen centralni sanitetni fond, pred par dnevi centralni zavod za preizkušnjo in nadziranje kmetijskih strojev in orodja, sedaj pa se pripravlja ustanovitev cen-

tralnega fonda za organizacijo kredita za pospeševanje hotelirstva.

Za kongres in shod ZZZD in Jugorasa, dne 7. maja v veliki dvorani hotela »Union« v Ljubljani je nova uprava Delavske zbornice votirala podporo v znesku 10.000 din.

Iz kluba JRZ so izstopili poslanci Branko Kaludjerić, dr. J. Mijušković in M. Mijić.

Jugoslovanski poslanik v Berlinu dr. Ivo Andrić je dne 19. aprila nastopil svoje mesto in izročil poverilna pisma Hitlerju. Poslanik in Hitler sta izrekli željo, da bi se naj prijateljsko razmerje med obema državama utrdilo.

Jugoslavija uvaža premog iz Nemčije. Angleški premog se je zaradi večjega izvoza pudražil. Jugoslavija je zaradi tega pričela naročati premog v Nemčiji. Te dni je prišla v Dubrovnik prva pošiljka 5200 ton nemškega premoga.

Obramba proti napadom iz zraka. Izšla je naredba o obrambi pred napadi iz zraka. Kako in kdaj se izvede, če bo obramba potrebna, bodo že še odredili.

Občni zbor Kranjske industrijske družbe na Jesenicah se bo vršil dne 12. maja t. l. v prostorih Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Automatična telefonska centrala. Vlada je dovolila, da se v Celju napravi avtomatska telefonska centrala. Kredit v ta namen je odobren.

Ladjedelnice na Jadranu. V Jugoslaviji imamo dve ladjedelnici, eno v Splitu, drugo v Kraljevi, ki sta last francoskega in angleškega kapitala. — Splitska ladjedelnica mora graditi ladje do 130 m. V naprave je družba vložila 56 milijonov kapitala. Ladjedelnica v Splitu dela omejeno in izrablja samo 30 odstotkov njene delovne sposobnosti. Letos je zaposlenih 820 delavcev, lani jih je bilo 1047. Predsednik te tuje družbe pa je bivši finančni minister dr. Gjorgjević.

Hitler bo odgovoril Rooseveltu na njegov poziv dne 28. aprila. Nemški poročevalski urad objavlja: »Vodja smatra to priliko za tako važno, da se je odločil odgovoriti predsedniku Zedinjenih držav v imenu nemškega naroda. ... Zato je vodja in državni kancelar sklical državni zbor za 28. aprila v svrhu, da bo le-ta vzel na znanje neko izjavo.«

Dr. Schacht kupuje bombaž v Indiji. Bivši predsednik nemške državne banke dr. Schacht potuje po svetu. Pravi, da potuje kot letoviščar. V Indiji pa meni, da namerava kupiti bombaževe pridelke za nemško gospodarstvo. — Dr. Schacht je obiskal več dežel in je njegova pot nedvomno — gospodarsko-politična. Bombaž pa Angleži ne bodo dali, ker se uporablja kot strelna volna.

Ogromne zaloge živil v Londonu. Londonske pekarnice so dobile nalog, da si nabavijo velike zaloge moke, ki morajo ostati nedotaknjene. — Vlada bo s posebnimi krediti omogočila nabavo moke in življenjskih potrebščin v to svrhu in tudi določila, koliko živil mora biti na zalogi.

Dva letnika letalstva je te dni vpoklicala pod orožje švedska vlada.

Za inšpektorja vojnega letalstva v Zedinjenih državah je bil imenovan znani letalec polkovnik Lindbergh.

All si že poravnali naročnino? Ako ne, izpolni svoje dolžnosti!

C. Nordhoff in J. N. Hall:

HURIKAN

Ko smo odveslali je sonce ravno zahajalo. Nebo je izgledalo neprijazno; skozi umazano rjavo meglo je slabotno prodirala poslednja luč dneva. Vožnja s čolni je bila zelo počasna. Kanuji na jadra s svojimi visokimi stranicami so za veslanje zelo nerodni in težko gibljivi, zato smo jih kmalu pustili za seboj. Komaj pa smo bili kakšne pol ure na morju, je veter nenadno preokrenil in pričel pihati z vso močjo od jugozapada. Utrujeni veslači so ga pozdravili z veseljem. Zdelo se nam je kakor da bi se bil zgodil čudež, vsi srečni smo brž razpeli jadra, toda takoj nato je veter istotako hitro zopet ponehal in se pretvoril v sapico, ki jo je bilo komaj še občutiti. Morali smo pustiti, da so jadra ostala jadra in smo bili ponovno navezani na veslanje. Možje so molče veslali; izraz v njihovih obrazih in gibi pa so razodevali, da so bili zelo trudni. Tišino je pretrgalo samo redno udarjanje valov v čolnov rilec. »Hoé!«, mladiči. Hoé!«, je vzklikal Tavi. »Dajte, napnite svoje sile! Saj ne bo več dolgo trajalo.«

»Ehahoj!« je vzkliknil eden izmed veslačev. Ta polnozvojni vzklik sem imel vedno zelo rad; njegov pomen je zelo raznovrsten, kakor pač izzveni pri klicanju. S tem vzklikom je mogoče izraziti začudenje, skrb, nevero, jezo, skoraj vsak občutek. Pri tej priliki je pomenil ta vzklik: »Tebi je lahko reči, 'Hoé', ti debelušni kramar! Zakaj pa sam nekoliko ne veslaš? In kaj si misliš s tem, ne bo več dolgo? Samo še do jutri zjutraj... za nas je to dovolj dolgo!«

47

Toda Tavi ni brez vzroka slovel kot izvrsten vremenoslovec. Skoro je zopet zapihal veter, to pot od vzhoda in postajal vedno močnejši in močnejši. Tavi ni rekel ničesar, toda bilo mi je v zabavo opazovati izraz njegovega obraza. Ponos se je zrcalil v njem in globoko zaničevanje za moža, ki ni mogel pogoltniti vzklika Ehahoj! K meni obrnjen je dejal: »Iz vetra bo nastal še silen vihar, doktor, to je gotovo, upajmo pa, da bomo že davno pred tem dospeli v vas. Vsekakor — nebo se mi ne dopade.«

V divjem tempu nas je podilo za drugim čolnom, ki je plul tik pred nami. Moštva obeh čolnov so se zbadala druga drugo z dobronamernimi zasmehljivimi izrazi, ako je zdaj ta, zdaj zopet oni čoln prehiteval. Skoro pa so pripluli za nami z veliko naglo kanuji z od vetra napetimi jadri; snežnobelo se je penila voda za njimi in njihov ostri rilec je rezal valove, da je brizgala pena visoko v zrak.

Naš kanu je vozil z brzino sedem vozlov, toda ostali štirje čolni na jadra so švginili mimo nas, da se nam je pri pogledu nanje zdelo kot da sami stojimo na mestu. Kadar veje močna sapa je tak polinezjski kanu v stanu, da prevozi dvanaest do petnajst vozlov na uro. Ko so nas čolni prehitali, se nam je nudil krasen pogled. Moštva so imela polne roke opravila, da so naravnavala jadra po zagonih vetra, ki je od sekunde do sekunde menjaval svojo smer, kljub temu pa so še vedno našli časa, da so ljudem na našem čolnu, ki je kakor po polževo nadlajal vožnjo, kričali zasmehljive opazke. Čez deset minut smo jih v nastopajočem mraku izgubili izpred oči.

DEVETO POGLAVJE.

V vas smo dospeli poprej kot pa smo upali. Ponoči je postal severozapadni veter vedno močnejši. Divje je bičal dež pločevinasto streho guvernerjevega poslopja. Takoj nato pa je zopet nastopila nenadna tišina, med tem ko so bliski na daljnem obzorju preprežali nebo in valovi grmeč butali ob koralni pas. Ko se je zdanilo, je gnal veter sive oblake nad morjem.

De Laage je ta dan vstal najbrže poprej kot pa običajno. Ko se je napotil v kopalnico je skoro gotovo pogledal v vodni zbiralnik, kjer se je vsled dežja, ki je padal ponoči, nabralo precej več vode. Potem je guverner, kakor je že bila njegova navada, pogledal barometer, čigar živo srebro je tistega jutra stalo nekoliko nižje kot običajno, vendar ne, da bi bilo dalo povod za kakšno vznemirjenje. Brez dvoma je smatral de Laage slabo vreme, ki se je blizalo za vihar iz severovzhodne strani, ki ga domačini imenujejo faarna in kateri traja redkokdaj dalje kot dva dni. Bilo je v času, ko se dan in noč izenahita; v tem obdobju pa nemirno vreme ni nobena redkost.

Ko se je guverner obril in napravil, se je podal k svoji ženi v jedilnico, kjer ga je že čakal zajtrk. O tem, kar se je pozneje dogajalo sem zvedel nekatere podrobnosti šele potem od kapitana Nagleja.

»Ti še vedno hočeš takoj odpotovati, Evgen?« ga je vprašala gospa de Laage boječe.

»Moja dolžnost je,« je odvrnil.

»In vreme...? Izgleda zelo neprijazno.«

(Dalje prihodnjič)

Iz naših krajev

TRBOVLJE

Povečanje cementarne. Trboveljska premo-
gokopna družba je pričela z deli na povečanju
cementarne, ki je izredno donosno podjetje.
Kakor se zadržuje je v letih krize cementarna
kriča delno režijo rudnika. Sedaj grade žični
železnici z Retja in Kleka na dovoz kamena.
Predvsem postavljajo opornike. Ena linija bo
vodila iz Retja, čez Bukovo goro v cementar-
no, druga linija pa s Kleka na Bevkovo in v ce-
mentarno. Žičnica, ki bo vodila čez cesto, ki
vodi v Zagorje bo imela na enem mestu 900
metrov razpette od enega opornika do dru-
gega. Nad cesto bo varnostna naprava za slu-
čaj, ako bi se odtrgal kakšen voziček, da bi ne
zgrmel kakšnemu popotniku na glavo. Gradili
se bodo tudi silosi za cement. V silosih, ki se-
daj stoje pri kolodvoru je shranjen samo ma-
terijal za predelavo, katerega s pomočjo zrač-
nega pritiska črpajo v te silose in iz njih.

KRANJ

Sestanek delavstva sklicuje Splošna delav-
ska strokovna zveza Jugoslavije v nedeljo, 23.
aprila ob 9. uri v dvorani na »Stari pošti«. Med
drugim bo poročal na sestanku tudi s. Viktor
Eržen iz Maribora. Delavci, udeležite se se-
stanka vsi.

Stavka krojaških pomočnikov in pomočnic je
končana. Na pogajanjih, ki so bila sklicana v
sredo 19. t. m. na zahtevo Banske uprave, je
bil med »Osrednjim društvom oblačilnih de-
lavcev« ter »Združenjem krojačev in krojačic
za srez Kranj« dosežen sporazum s podpisom
kolektivne pogodbe. S tem je bila stavka kon-
čana. Krojaški pomočniki in pomočnice so se
vrnili v četrtek 20. t. m. zopet na delo. O do-
sežnem uspehu bomo poročali prihodnjič.

Ali se je »Gorenjec« oglašil samo zato, da
ne molči?... Pod naslovom: »Ne smemo več
molčati«, prinaša »Gorenjec« od 15. t. m. na
prvi strani daljši članek s svojevrednimi, temu
tisku primernimi napadi na rdečo organizacijo
in marksiste. »Rdeči teror«, ki ga po pisavi
»Gorenjca« vrše marksisti v tovarnah, pa niti
malo ne razburja kranjsko javnost, še manj
pa slovensko sploh, pač pa bližnje osvajače,
katerih edino stremenje je: »osvoboditi«
ljudstvo izpod tega terora... Pri tem zasle-
duje »Gorenjec« težnje, ki so tako ognjevitve,
da se niti ne zave, kdaj se znajde v skupni
borbi z onimi, ki zaslužijo po dosedanjih iz-
kušnjah tudi njih lastne ideale. Brezsmiselno
bi jim bilo na tem mestu dajati poduk, ker so
za vsako stvarno kritiko nedostopni. Na napa-
de, v kolikor se eventualno tičejo nas, bomo
pa primerno odgovorili takrat, ko bodo »re-
sničoljubni« gospodje okoli »Gorenjca« bolj ja-
sni. »Gorenjec« že dalj časa proglašja vse za
rdeče in marksiste, kar ni v njegovem taboru.
Organizacije, ki ne parirajo »Gorenjcu«, v to-
varnah so: »Splošna delavska strokovna zveza
Jugoslavije«, »Jugoslovanska strokovna
zveza« in »Narodna strokovna zveza«. Za
»Gorenjem« stoji od tovarniškega delavstva
vidno samo štampiljka Zveze združenih delav-
cev, ki je zgolj štampiljka, s pomočjo katere
brezposelni izpričujejo — bodisi zavestno ali
nezavestno — svojo ponižno vdanost kapitaliz-
mu. Da bo »Gorenjec« uverjen, katere orga-
nizacije imajo delavstvo za seboj, naj s svojo
pisavo in s svojim vplivom pripomore k iz-
vedbi svobodnih volitev obratnih zaupnikov,
kakor tudi v delavske samoupravne ustano-
ve. Ta odgovor naj zadostuje in ga lahko sma-
tramo, da je podan v imenu vse trezno misle-
če javnosti. Če bomo smatrali za potrebno,
bomo prišli na dan z dejstvi kdo vrši teror v
tovarnah in kdo se pri preskrbi zaposlitve ne
ozira na socialne razmere brezposelnih. Kdo
pa je odgovoren za posledice, da se odpušča
delavstvo v tovarnah, da se brezposelnost ni
odpravila temveč vsak dan narašča, o tem
bodo seveda najbolje vedeli gospodje okoli
»Gorenjca«.

Godba »Kranjskega glasbenega društva« na-
stopi v nedeljo 23. t. m. od pol 18. do pol 19.
ure v ljubljanskem radiu, na kar opozarjamo
tukajšnjo javnost.

Bliža se delavski praznik Prvi maj. Vsak na-
ročnik »Delavske Politike« bo proslavil praznik
dela s tem, da bo imel poravnano naroč-
nino. Kdor je v zaostanku z naročnino, naj
čimprej izvrši svojo dolžnost. — V nedeljo
23. t. m. dopoldne bo poverjenik sprejemal
naročnino v dvorani na »Stari pošti«.

JESENICE

Sestanek narodno-obrambnega sveta, ki bi
se imel vršiti pretekli teden v telovadnici
osnovne šole in katerega naj bi se udeležila
vsa jeseniška društva, organizacije in korp-
oracije, se ni vršil, ker je bil prepovedan od tu-
kajšnje policiješke komisarijata. Tudi seja
paritetnega odbora Narodno-obrambnega sveta,
ki bi se bila imela vršiti v ponedeljek, 17. t. m.,
se ni mogla vršiti, ker zastopniki občinske ve-
čine, ki so tudi v tem odboru, niso prišli na
sejo, dasi ob sklicanju seje niso vedeli za no-
bene zadržke. Kakšna bo nadaljnja usoda tega
odbora, bomo se poročali.

Zvočni kino Radio predvaja v soboto, nede-
ljo in ponedeljek ob pol 9. uri zvečer (v nede-
ljo tudi ob 3. uri pop.) vefilm »Esnapski
tiger« z La Jano v glavni vlogi. Med dodatki
tudi risana barvana šala »Petelinov harem« in
na Paramountov zvočni tedi. — Sledi »Indij-
ski nagrobni spomeniki«. Vse p. n. obiskovalce
opozarjamo, da je zdaj pričetek večernih pred-
stav ob pol 9. uri zvečer.

TEZNO PRI MARIBORU

Vzajemnost prizori v soboto, dne 22. aprila
ob pol 8. uri zvečer v gostilni Felč, Tezno,
komedijo »Vražja misel«. Pridite! Družnost.

POBREŽJE PRI MARIBORU

Zvočni kino Pobrežje. 22. in 23. aprila zelo
zabavni film »Naša mala Peter«. V glavnih
vlogah Trandl Stark, Hörbiger, Andergast.

LJUBLJANA

Nič ne vedo

90. štev. »Slovenca« poroča, da je ljublan-
ska bolnišnica v prvi tretjini tekočega leta
sprejela že 10.400 bolnikov. K temu dostavlja:
»Sleheri dan prekosi prejšnjega in gneča v
bolnišnici je vedno bolj strašna. Nihče pa ne
ve ne dneva, ne leta, kdaj bodo bolnišnico raz-
širili oziroma vsaj odprli kirurški oddelek.
Na kirurgijo je namreč največji naval.«

Mi te nevednosti nikakor ne moremo razumeti
v času, ko pravi »Slovenec« sam, da
predstavlja izključno njegov krog Slovenijo in
Ljubljano in ko nima opozicija v Sloveniji niti
enega poslanca, ki bi mogel kakorkoli motiti
njihovo delo za slovensko ljudstvo. Pri takem
položaju bi »Slovenčarji« že morali vsaj nekaj
vedeti, če že nič ne store.

Včasih, ko političen vpliv »Slovenčevga«
kroga v državi še ni bil tako močan, je vedel
»Slovenec« mnogo več povedati o ljubljanski
bolnišnici.

Če prelistavamo prešnje letnike »Slovenca«,
posebno 1935. in 1936., najdemo v njih polno
vesti in predlogov za bolnišnico.

Tako je 22. febr. 1935. slovesno utemeljil:
... »zato je na vsak način potrebno, da zgra-
ditev nove bolnišnice v Ljubljani pride v pro-
gram kralji. vlade za javna dela.« (To je bil
levičev program.)

Ko je prišlo potem slov. zastopstvo v vlado,
je vedel »Slovenec« 22. avg. 1935 poročati, da
je bil kredit za ljubljansko bolnišnico zvišan
za dva milijona din. »O izplačilu ni poročal.«

V istem letu je stavka zdravnikov-volonter-
jev vzbudila pozornost vse javnosti. Začele so
se različne akcije, akademiki so izdali bro-
šuro, v kateri so popisali obupne razmere v
bolnišnici, sklenilo se je, naj se zgradi za prvo
silo vsaj paviljon za kirurgijo in v začetku

1936. leta so ustanovili takozvano »akcijo za
razširitev ljubljanske bolnišnice.« Ta »akcija«
je po vseh ljubljanskih izlozbah klicala zdrave
in bolne Slovence na plan.

V odboru te »akcije« so bili sami naj-
uglednejši gospodje: sedaj že umrli dr. A. Ser-
ko, dr. A. Košir, dr. Tavčar, dr. Božič, dr. Kli-
nar, dr. Bohinjec, inž. Dolenc, podžupan Rav-
nikar, profesorja Koblar in F. Kozak i. dr.

Bila so posvetovanja na vse strani, nastajali
in padali so različni načrti. Končno je
»Slovenec« 15. aprila 1936 objavil proglas, v
katerem smo brali, da ne kaže več popravljati
starega špitala, ki nikakor ne odgovarja da-
našnjim potrebam, temveč da mora »Ljubljana
kot zdravstveni center, h kateremu gravitira
400.000 prebivalcev, dobiti novo, moderno in
klinično urejeno bolnišnico z 2000 posteljami«,
dočim ima sedanja samo 800 postelj in zasili-
nih ležišč. Ta oklic je tudi ugotovil, da je tre-
ba novo bolnišnico graditi na novem kraju,
ker je sedanja lega neprimerna.

V tem pozivu smo brali še to-le:

»Ker se bo brezdvomno gradnja nove mo-
derne bolnišnice zavlekla za čas najmanj ene-
ga leta, in ker je pomoč sedanjim nevdržnim
razmeram nujna, naj se začasno postavijo za-
silne barake med sedanjimi zgradbami bolni-
šnice.«

Tako je bilo še 1936. leta.

Potem se razmere v bolnišnici niso sicer nič
zboljšale, toda delo za novo bolnišnico je kljub
temu utihnilo. Še odbor tiste »akcije« ne spo-
roči javnosti niti tega, ali je s smrtjo dr. A.
Šerka pokopana tudi »akcija«.

»Slovenec«, pa kakor vidite, ne ve v l. 1939.
niti dneva niti meseca, niti leta...

okolice, ki se bo vršilo v veliki dvorani hotela
»Miklič« (Metropol) nasproti glavnega kolo-
dvora s pričetkom ob 9. uri dopoldne.

MARIBOR

II. umetnostni teden v Mariboru

je bil v nedeljo, dne 16. t. m. otvorjen z raz-
stavo del mariborskih likovnih umetnikov v
»Sokolski dvorani«.

V ponedeljek zvečer se je vršil v »narodnem
gledališču« komorni koncert, na katerem
so se izvajala dela mariborskih skladateljev.
Pred začetkom koncerta je imel gledališki ravnatelj
dr. Brenčič kratek nagovor, ki je v njem
poudaril, da daje povojni Maribor v umetniš-
kem pogledu mnogo več, tako količinsko kot
tudi kakovostno, kakor pa predvojni, ki je
predvajal večinoma le importirano blago, med-
tem ko se tu uveljavljajo danes domači slo-
venski umetniki. Na koncertu so izvajali Karla
Pahorja tri divertimane za flauto, oboo in
fagot, J. Turšiča trio za oboo, klarinet in fa-
got, Blaža Arničja godalni trio in Leona Nova-
ka godalni kvartet v enem stavku. Medtem ko
so bili ostali več ali manj posrečeni, deloma
tudi ponesrečeni, je Leo Novak v svojem, si-
cer modernističnem delu, pokazal presenetljivo
blagoljubno skladnost.

V sredo zvečer se je vršil v dvorani »Ljud-
ske univerze« literarni večer pisateljev
in pesnikov iz Maribora, pa tudi iz Prekmurja,
Ptuj in Celja, da se je manifestirala na
ta način skupnost književnikov severovzhod-
ne Slovenije. Večer je otvoril z nagovorom pi-
satelj Makso Snuderl. Zatem je Rudolf Golouh
čital odlomek iz »Besede«, pesnitev »Klešem
in« »Psmi ceste« z izrazitim kozmičnim, vse-
človečanskim nastojanjem, kot edini izraziti
internacionalist nastopajoče skupine. Jernej
Ledina je v svoji liriki ugajal zlasti s social-
nimi motivi, posebno pri »Oračih« in v »Oče-
tovih rokah«. Anton Ingolič je čital »Splavaria
Viltušnika«, socialno reportažo, kakor smo jo
ravno isti dan čitali v zagrebških »Novostih«,
ki pa je imela malce nenavaden, skoraj prisli-
ljen zaključek. Profesor Stanko Cajnkar je

čital »Solski izlet«, spretno dociranje o meta-
fizičnih rečeh, ki pa bi z njimi naše mladine
raje ne mučili, da bi ji ne kvarili veselja do
življenja in ji ne hromili borbenosti, ki ji je
potrebna. Stvar pa ima sijajen slog in avtor
je dober recitator. Branko Rudolf se je v svo-
jih baročnih pesmih in sonetih Michelangelu
predstavil kot konservativni pesnik, ki se v
neprijetni sodobnosti ne more znajti, zato uha-
ja v preteklost. Ruža Petelinova je odlična
recitatorka, njene pesmi so stilski dovršene, a
motivi za žensko nenavadni; njen spev soncu
je svojevrstna meditacija, razkošna v barvah,
a težko umljiva v svojih prispodobah. Lirika,
kakor smo jo lani slišali od nje, ji leži bolje.
Frana Roša »Abiturient« je najbrž še iz nje-
gove začetniške dobe, medtem ko je njegov
»Sestanek s tovariši« vizija o brezkoristnosti
naših vojnih žrtvih, s presenetljivo odkritosrč-
nostjo in globokim domoljubjem. Milana Kaiča
zgodba o Stajercu vsebuje v naši literaturi ne-
navadno idejo nagona k ohranitvi vrste kljub
konvencionalnosti. Vinko Žitnik, poleg Ledine
najboljši lirik večera, je pokazal od lanskega
leta lep napredek; njegove pesmi so večinoma
nežne, a zna najti tudi krepkejših, sodob-
nih izrazov; njegova »Dekliška izba« je pravi
dragulj. Radivoj Rehar je rutiniran stilist, me-
stoma zna biti tudi borben; posebno je užga-
la njegova »Hans Wellagg«, s katero se je
dotaknil ene naših najbolj pekočih domoljubnih
bolečin.

V normalnih časih bi bil lahko boljši ta cve-
tober naše domače književnosti, ki ji današnje
zadušljivo ozračje ni ugodno.

V okviru umetnostnega tedna se vrši še v
soboto zvečer v »Narodnem gledališču« pred-
stava Cankarjeve drame »Potopljene svet«.

T. M.

Zborovanje mariborskega delavstva se bo
vršilo v nedeljo, dne 23. aprila ob pol 10. uri
v verandi pivovarne »Union«. Dnevni red je
važen! Pridite vsi.

Kaznjenci in vtililci na delu. Dne 19. t. m.
zvečer so nekateri ljudje opazili v stolpu Ma-
gdalenske cerkve dva mladeniča, ki sta »raz-
vijala« neko propagando. Policija je bila ta-
koj na mestu in je propagando zopet »zvilal«,
oba nepridiprava pa aretirala, pri tem se je
izkazalo, da je bil eden izmed njih samo 13-
krat drugi pa 11 krat predkaznovan radi tatvi-
ne in vlomov.

Darove zbirajo neke dame pri vseh inozem-
cih, ki bivajo pri nas in zaidejo pomotoma vča-
sih tudi k našim državljanom in sicer za neko
tudi podporno društvo. Najrajši obiskujejo
ženske. Če katera nima na razpolago gotovine
ji prinesejo ročno delo in mora izgotoviti bo-
disi nogavice, rokavice, jopiče itd. Te darove
najbrž ne pošiljajo v zamejstvo, temveč jih
delijo med revno prebivalstvo pri nas, ki
pa ni tude narodnosti. Izgleda torej, da ima
tudi ta dobrodelnost svoje posebne namene in
se na ta način skuša pridobivati simpatizirje
za ideje, ki so v zadnjem času po nekod v
modi.

Delavci v delavnici drž. železnice člani Pod-
pornega društva železniških delavcev in usluž-
bencev volijo v nedeljo, dne 23. aprila svoje
zaupnike na enotni listi vseh organizacij in
sicer: člani v oddelkih delavnic Im, Ic, Ik,
Il, Ila, Ilib, Ilibl, livarni, elektrooddelku in na-
stavljeni volijo na volišču v gostilni Spurej
listo, katere nosilec je Lorenc Anton; člani v

oddelkih: Iva, Iva1, Iva2, IVb, IVb1, IVc, V,
VI in VII volijo na volišču v gostilni Grmek
listo, katere nosilec je Menih Alojz. Železni-
čarji, delavci in namesčenci, dolžnost sleher-
nega člana društva je, da se teh volitev ude-
leži. Volitve so tajne (z listki), direktne in
proporcionalne. Na članih društva je ležeče
kakšen bo bodoči zaupniški zbor, ki bo imel
nalogo, da dela vestno in pošteno in v korist
skupnosti. Ne nasedajte protivnikom, ki niso še
nikdar ničesar dobrega naredili za železničarje!

Vpokoje, člani društva Podpornega dru-
štva železniških delavcev in uslužbencev v
Mariboru se obveščajo, da ne bo volitev za-
upnikov, ki bi se sicer vršile v nedeljo, dne 23.
aprila, ker je bila vložena samo ena lista.

Mariborsko gledališče: Petek, zaprt. So-
bota: ob 20. uri: »Potopljene svet«. Premiera.
Red B. Nedelja ob 20. uri: »Dijak prosijske«.
Znižane cene.

Delavec padel v vrelo vodo.

Danes, dne 21. aprila se je zgodila v delav-
nici drž. žel. v Mariboru težka nesreča. Po-
možni delavec Jakob Kerbel je spodrsnil na
nokrilih tleh, omahnil in padel na glavo v
kotel, v katerem se izkuhava železje.
Iz vode so mu štrlele samo noge. Na pomoč
so mu priskočili tovariši in ga rešili, toda do-
bil je tako hude opekline po vsem telesu, da so
ga morali nemudoma prepeljati v bolnišnico.
Zdravniki se trudijo, da bi mu rešili življenje.
Nesrečni Kerbel je oče treh nepreskrbljenih
otrok. Nesreča znova opominja: delavci, pa-
zite pri delu! Prvo je zdravje in celi udi!

CELJE

Delavsko zborovanje bo v nedeljo, dne 23.
aprila ob 9. uri dop. v hotelu »Union«. Delavci,
delavke, namesčenci vsi na branik za obrambo
delavskih pravic! — **Akcijki odbor svobodnih**
strokovnih organizacij.

Zveza rudarjev Jugoslavije bo imela jutri v
nedeljo svoj 7. redni kongres. Od povsod se
bodo zbrali delegati, da slišijo poročila in da
napravijo sklepe za bodoče delo v korist ru-
darskemu delavstvu. Krajevni medstrokovni
odbor želi v imenu članstva svobodnih stro-
kovnih organizacij dobrodoščilo delegatom ka-
kor tudi, da bi kongres uspešno zaključil svoje
zasedanje, ki ne bo v korist samo rudarjem,
ampak vsemu delavstvu.

Kino Dom - Celje

22. in 23. aprila: »Marie Antoinette«. (Sijaj in
razkošje francoskega dvora.) 24., 25. in 26.
aprila: »Volkovi spijonaže«. (Največji film o
spijonaži.)

PTUJ

Delavsko zborovanje sklicujejo Združene
svobodne delavske organizacije za v nedeljo,
dne 23. t. m. dopoldne. Delavci in delavke,
udeležite se v čim večjem številu tega važne-
ga zborovanja. Govorniki pridejo iz Maribora.
— **Združene svobodne strokovne organizacije.**

RUŠE

Pridite na predavanje. V soboto 22. aprila
t. l. se bo vršilo s pričetkom ob 6. uri zvečer
v gostilniških prostorih s. Magdiča predavanje
o socialni zakonodaji, pomenu strokovne orga-
nizacije in delavskega tiska.

Predavali bodo ss. dr. Reisman, Eržen in Jelen
iz Maribora.

Vabimo vse delavce na to važno predavanje,
ki ga sklicuje podružnica Splošne del. stro-
kovne zveze v Rušah.

SV. LOVRENC NA POHORJU

Gradnja ceste in pogoji za zaposlitev? Na-
merava se baje graditi neka cesta, o čemer se
že dalje časa govori. Pri tej gradnji ceste bi
naj dobilo naše brezposelno delavstvo delo in
zaslužek. Dela in zaslužka željni delavci bi
se naj prijavili pri gospodih predstavnikih ze-
lenih. Pa ne vsi! Delo dobijo le oni, kateri so
dne 11. decembra volili dr. Stojadinovića. Iz-
gleda, da pri teh gospodih dr. Stojadinović še
mного pomeni. Bili smo trdno prepričani, da
imajo vsi državljani enake pravice, kakor ima-
jo tudi dolžnosti, to je, da se pri zaposlitvi ne
more gledati na politično prepričanje posa-
meznih delavcev, najmanj pa pri tistih delih,
katera imajo značaj javnega dela. Saj tudi pri
plačevanju davka, služenju vojaškega roka
itd. ni razlike oz. nihče ne vpraša, ali si volil
dr. Stojadinovića ali ne. Da bi bila taka razli-
ka med državljani sploh mogoča, bi niti ne
verjeli, če nam ne bi tega povedali gospodje
od zelenih, kateri si namreč drugače ne mo-
rejo utreti poti med delavstvo, kakor z grož-
njami in silo, radi tiste njihove dobre zveze
»navzgor«. Pri tem jih seveda značaj njihove
katoliške organizacije (ljubezen do bližnjega)
ne moti. Gospodje! Prišli ste pozno in nihče
vas ni klical, a zgodaj boste odšli, ker vas
nihče ne potrebuje, še manj pa mara. Mi smo
sejali že pred petdesetimi leti, ko vas še nikjer
ni bilo in bomo tudi sami želi — uspeh.
— Družnost! — Zavedno delavstvo.

Zborovanja „Vzajemnosti“ v Mežiški dolini

v Guštanju, Prevaljah, Mežici in Črni, sklicana
za 22. in 23. t. m., so iz važnih razlogov pre-
ložena in se bodo vršila po 15. maju. Točen
datum in ure zborovanja bomo sporočili v »De-
lavski Politiki« in prav tako bodo obveščena
društva s strani glavnega odbora »Vzajemnosti«.

GUŠTANJ

Zborovanje guštanjskega delavstva. V ne-
deljo, dne 23. t. m. se bo vršilo s pričetkom ob
9. uri dopoldne v »Sokolskem domu« delavsko
zborovanje. Govorniki pridejo iz Maribora.
Shod sklicujejo združene strokovne organiza-
cije in se ga naj udeleži vse delavstvo.

LITIJA

Zopet nesreča brezposelnega delavca. Janez
Oreh dokopa iz Moravč pri Domžalah se je
hotel brezplačno voziti z brzovlakom iz Zida-
nega mosta proti Ljubljani. Ko ga je sprevod-
nik vprašal za vozni listek, ga seveda ni imel.
Ker se je bal, da bi ga v Ljubljani prišla po-
licija se je namenil, da izstopi v Litiji. Ker se
brzovlak ne ustavi v Litiji, je skočil iz vlaka
in se pri tem močno pobil na glavi in po vsem
telesu. Prvo pomoč mu je nudil dr. Lebinger
iz Litije. Z drugim vlakom so ga odpeljali v
ljubljansko splošno bolnico.

Predobjava. Kakor vsako leto, tako bodo
tudi letos priredila mariborska in okoliška de-
lavska društva svojo tradicionalno akademijo,
ki se bo vršila v soboto, dne 6. maja 1939 ob
20. uri v dvorani »Sokolskega doma« (prej
»Union«). — Spored letošnje akademije bo iz-
bran ter bodo sodelovala vsa društva »Delav-
čevske in kulturne pedzveze«, vse »Vzajem-
nosti«, »Detoljub« itd. — Opozorjamo torej že
sedaj vse sodruge in sodružice na to, da si
pravočasno priskrbiijo vstopnice, ki jih bodo
prodajali vsi obratni zaupniki, nadalje v taj-
ništvu Strojkovne komisije in v upravi »Delav-
ske Politike«.

Največjo izbiro najboljšega in najcenejšega blaga za moške, damske in otroške obleke, plašče, kostume, hubertuse, lodne, oficirske in železniške uniforme dobite vedno po znano najnižjih cenah samo v

ČESKEM MAGACINU MARIBOR
ULICA 10. OKTOBRA

Ostanke dobite popo-
lovični ceni! Vse kro-
jaške potrebščine!

Kako izgleda v delavskem socialnem zavarovanju v Sloveniji?

Letni računski zaključek OUZD.

Okrožni urad za zavarovanje delav-
cev v Ljubljani je objavil računski za-
ključek za l. 1938.

Na prispevkih je bilo vplačano uradu
51.3 milijona dinarjev.

Izplačil pa je urad:

	V milijonih dinarjev
hranarine	15.10
porodnine	1.92
za dečjo opremo	0.54
doinine	0.12
za babiško pomoč	0.54
pošrebne	0.34
zdravnikom	5.67
za zdravila	5.89
bolnišnicam	5.93
za kopaljšča in zdravilišča	3.27
za zobozdravljenje	0.88
za ambulatorije	1.31
plače uradnikom	6.44
odškodnina imenovanim članom rav- nateljstva za seje	0.05
za nadzorstvo bolnikov	0.75

Koliko dolgujejo delodajalci na pri-
spevkih?

Delodajalci dolgujejo na prispevkih
OUZD 26.38 milijonov dinarjev, za pošt-

nino 0.27 milijonov dinarjev in na obre-
stih 1.12 milijonov dinarjev; ako pri-
štejemo k temu še 4.36 milijonov dinar-
jev neizterljivih prispevkov, pridemo
do zaključka, da dolgujejo delodajalci
na neplačanih prispevkih OUZD 32.14
milijonov dinarjev, torej mnogo več kot
polovico vsote, ki jo je OUZD dobil
vplačano na prispevkih v l. 1938. Naj-
manj polovica tega denarja je odteg-
njena delavstvu od mezd.

Koliko je bilo vplačano na prispevkih
za nezgodno zavarovanje?

Na prispevkih za nezgodno zavarov-
vanje je bilo predpisano in vplačano,
deloma pa tudi odpisano v letu 1938.
9.76 milijonov dinarjev.

Koliko je bilo vplačano na prispevkih
za starostno zavarovanje?

Na prispevkih za starostno zavarov-
vanje je bilo predpisano in vplačano
5.87 milijonov dinarjev.

MOSTE PRI LJUBLJANI

Mezdno gibanje kemičnih delavcev v Mo-
stah. V štev. 3. »Delavca« od dne 25. marca
t. l. je izšla v rubriki »Strokovni vestnik« in
podnaslovom »Splošne delavske strokovne zve-
ze« poročilo »Mezdno gibanje kemičnih delav-
cev v Mostah z uspehom zaključeno«. Iz no-
tice je posneti, kot da je vsa pogajanja vodila
in zaključila Splošna delavska strokovna zve-
za. Da bi ta neljuba pomota ne vzbujala ne-
potrebni komentarjev, smo prvorani obve-
stiti delavsko javnost, da so pobudo za to gi-
banje dali delavci te tovarne, ki so organizirani
v Savezu metalških rudnikov Jugoslavije. So-
podpisnica je pa Splošna delavska strokovna
zveza, ki je poslala na zaključek pogajanj
svojega tajnika S. Jakomina. — Delavci »Ke-
mične tovarne v Mostah«, Mehle Mihael, Pregl
Ivan, Mrak Karol.

JAVORNIK

Zahrtni napad. Pred policijsko stražnico na
Javorniku se je v nedeljo izvršil hud napad na
nič hudega sluteče tri fante, ki so prišli po
klancu pojoč in so šli proti Borovljam. Neki
delavec pri Belcjanu, vzor slovenskega fanta,
jih je vprašal, če imajo kaj korajže, zatem je
neki fant govoril, da je ne potrebujejo, nakar
so naenkrat sledili trije zamahi z ostrim dol-
gim nožem: eden je dobil vbodljaj v vrat, da
sploh ne vedo, ali bo še živel, drugi je dobil
nož v prsa, tretji v hrbet. Dva sta v bolnišnici,
napadalca, ki je vpraševal o korajži, so pa pri-
jeli orožniki in stražniki v Javorniskem rovtu
in je zdaj v zaporih. Takega divjaštva v naših
krajih nismo vajeni!

MEŽICA

V kolikor so resnični glasovi o prehodu last-
ništva svinčenega rudnika iz angleških v nem-
ške roke se bo šele pokazalo. Trditve je po-
stavil nek profesor zagrebške višje trgovske
šole, kar pa še ni dokaz, da se ne bi bil zmotil.

Iz Češke

Batove tovarne v Zlinu ostanejo na Češkem.
Bat'a se je minuli teden v tem zmislu pogodil
v Berlinu.

Kako je na Slovaškem? »Slovenska Sloboda«
v Bratislavi poroča, da je bila izvedena v ured-
ništvu bratislavskih »Narodnih Novin«, glasila
evangeljskih Slovačkov, pomembna sprememba.
Dosedanji odgovorni urednik in vodja slova-
ških evangeljčanov, dr. Pavlín-Toth ni več
šef lista iz gotovih razlogov in tudi ne more
več odgovarjati na dopise, ki so bili poslani
na njegov naslov.

Iz Prage: Pod zemljo gledališče, na strehi
kavarna. Na križišču ene najlepših praških
ulic Narodne ceste in Spalene ulice podirajo
veliko palačo, ker bodo tam zgradila Mestna
električna podjetja novo moderno stavbo, ki
bo podobna stekleni Batjevi palači na Vac-
lavskem trgu. Posebna zanimivost te stavbe
pa bo veliko gledališče pod zemljo, ki bo teh-
nično in komfortno kar najlepše opremljeno.
Oder bo imel vse najnovejšo tehnične pridob-
itve. Nadalje bodo dvorane za prirejanje zabav
itd. in bo prostora za 800 oseb, tako, da bo
to eno največjih praških gledališč, v katero
se bo preselil najbrže znani komik, pisatelj in
igralec Vlasta Burian. Na strehi te nove grad-
be bo velika kavarna, s katere bo razgled
preko vseh okoliških hiš, tako, da se bo nudil
edinstveni pogled na Prago, posebno na Hrad-
čane, Petřín, Malo stran in na Letno. Pogled
iz tega kraja na Prago je doslej popolnoma
neznana. Radi znanih praških saj kavarna ne
bo odprta, ampak bo v pokriti stekleni veran-
di, tako da bo možno bivanje v tej kavarni
tudi po zimi in v deževju.

Pridelava umetnega bencina pride drago. Iz
premogov se dela lahko umetni bencin. Premo-
govnik v Kreki daje prmog, ki je v te vrste
primeren. Preiskava je je dognala, da bi pre-
delava tega premoga v bencin bila draga, tako
da bi stal bencin 2.40 do 2.80 din liter. Letno bi
bi bilo mogoče predelati 40.000 ton premoga,
kar bi stalo 400 milijonov dinarjev.

Pismo iz Amerike

Priznanje »Delavski Politiki«

Johnstown Pa., USA, v aprilu 1939.

Dragi upravnik!

Posiljam naročnino za »Delavsko Politiko«
za naš »Delavski dom« in upam, da je s tem
pokrit zaostanek, nekaj pa morda že tudi pla-
čano za naprej. Prosim Vas, da nas vedno obve-
stite, kadar poteče naročnina. »Delavsko Po-
litiko« bomo imeli še za naprej naročeno, ker
je res pomemben list in se lahko kosa z vsemi
ostalimi delavskimi listi, da celo presega naše
tukajšnje. Prečitam ga od kraja do konca. Či-
tajo ga tudi drugi, dočim ostali listi leže na-
okoli največkrat neprečitani.

V listu me tudi zanimajo novice iz Senove-
ga, ki je moj rojstni kraj. Vidim, da imajo se-
daj tam doli »Delavski dom«, godbo, izobra-
ževalno organizacijo »Vzajemnost« itd., česar
l. 1914 še ni bilo. Izgleda mi, da si je pri Vas
težje kaj priboriti kot tukaj. Sicer se ne dela
v polnem tempu, živi se pa kljub temu. Pod
sedanjim predsednikom Rooseveltom so se so-
cialne prilike v mnogočemu zboljšale in lahko
trdim, da v Zedinjenih državah še ni bilo pre-
sednika, ki bi bil tako priljubljen kot on.

H koncu posiljam pozdrav vsem rojakom iz
Senovega, Rajhenburga in Reštajna. »Delavski
Politiki« pa želim obilo uspeha.

Lojze Omerzu.

Razno

Katero poročilo je pravo? V pristanišču Le
Havre je zgorel eden izmed največjih preko-
oceanskih parnikov Francije »Paris«. Na par-
niku so bili dragi tovari razstavnih predmetov
namenjeni za svetovno razstavo v Newyorku.
Škoda znaša 500 milijonov dinarjev in je deloma
krita z zavarovalnino. O vzrokih požara se šir-
ijo različne vesti. Dejstvo je, da je policija
pred nekaj dnevi obvestila prekoceanske
družbe, da se pripravlja atentat na enega izmed
tamkaj zasidranih parnikov. O požaru je izdala
poročilo poročevalska služba »Havas«. To po-
ročilo je izšlo v »Jutru« in zaključuje tako-le:
»Nekateri mislijo, da je požar povzročil kratek
stik, drugi zopet, da gre za atentat. Med temi
je tudi prefekt seinskega okrožja. Enako poro-
čilo je izšlo tudi v vseh drugih listih z izjemo
»Slovenca«, kjer slove konec tako-le: »... drugi,
med katerimi je tudi prefekt dolnje-seinskega
okrožja, pa mislijo, da gre za atentat od strani
komunistov.« — V Franciji taka-le namigavanja
ne vlečejo več, kajti tamkaj vedo, da imajo na
vršenju atentatov na parnike interes povsem
drugi ljudje kot pa Francozi, zato tudi »Havas«
kaj takega ni poročala in je »Slovenec« objavil
lastno poročilo — iz Ljubljane.

Zavod za kontroliranje kmetijskih strojev in
orodja. Pri agrarni banki v Beogradu se je
ustanovil nov zavod — centralističen — za kon-
troliranje kmetijskih strojev in orodja. Ustano-
vitev bo zbujala nezadovoljnost. Prav je, da
pregleda kmetijske stroje in orodje domačega
in tujelega izdelka strokovnjak, ni pa potrebno,
da se snujejo vedno novi vijaki za dohodke in
ustanove za razne sinekure.

Okrog 10 milijard din kredita je odobril par-
lamentarni odbor v Ameriki za razširitev in po-
pravo Panamskega prekopa.

V Budimpešti znajo rusinski. Radioodajna
postaja v Budimpešti prinaša že precej časa
svoja propagandna poročila tudi v rusinščini.
Ki so namenjena vrnjeni Podkarpatski Rusiji.
Madžarska je poslala v Podkarpatsko tudi ne-
kaj vagonov koroze in moke in je trgovcem
prepovedala zviševati cene življenjskim potre-
ščinam. Vojaški uradi pa so odredili, da mo-
rajo zdravniki pregledati šolska poslopja in
mladino. Otrokom, ki nimajo doma tople hrane,
bodo dajali dnevno 2 del mleka v šoli. »Na-

Vajenec, ki ni vajenec

Zanimiva pravda za minimalno mezdo.

V prodajalni čevljev tvrdke Bat'a v Zagorju
ob Savi se je učil tri leta kot vajenec J. K.,
sin revnega rudarja, a 1. decembra 1937 do
14. julija 1938 je bil K. zaposlen pri Bat'i že
kot trgovski pomočnik. Tvrdka Bat'a pa je
obljubila temu pomočniku le 25 din tedenske
plače in 1% od izkupička, tako da je zaslužil
kvečjemu do 50 din tedensko, le na veliki te-
den je dobil pomočnik 100 din. Delati pa je
moral ob delavnih 9 ur in ob nedeljah po
2 uri. Pomočnik seve s tem zaslužkom ni mo-
gel izhajati in je napram poslovojni nepresta-
no tarnal radi svoje nizke plače, ker ga je mo-
ral oče še v naprej vzdrževati iz svojih sred-
stev. V poletju 1938 se je končno pomočnik
navelical tega službovanja in zapustil službo.

Ker tvrdka Bat'a pomočniku ni hotela ob
odhodu ničesar več plačati, se je obrnil slednji
po informacije o delavski zaščiti na »Zvezo ru-
darjev« in je nato vložil pri sodišču v Litiji po
odvetniku dr. Avg. Reismanu proti tvrdki
Bat'i tožbo na plačilo premalo plačane mezde
po naredbi o minimalnih mezdah za znesek
din 2412.—, ker mu je tvrdka Bat'a že po ured-
bi o minimalnih mezdah za toliko premalo pla-
čala v času od 1. dec. 1937 do 14. avg. 1938.

Tvrdka Bat'a pa je ugovarjala:

Oče tožnika, ki je bil še mladoleten, se je
sam strinjal s tem, da bo prejemal sin kot po-
močnik po dovršeni učni dobi tedensko plačo
po din 50, kakor je ponudila tožena tvrdka.
Daje je tožena tvrdka ugovarjala, da je tožnik
tudi še po dovršeni učni dobi v bistvu izvrše-
val v prodajalni dela vajenca, da gre torej za
nekvificirano učečo se osebo, ker v prodaj-
alni tožene poleg poslovojni trgovski pomoč-
nik sploh ni potreben, da ostane v smislu § 19
obrnelega zakona trgovski pomočnik usposob-
ljen za vodstvo trgovine šele po 2-letni po-
močniški praksi. Ker je bil doslej tožnik ne-
sposoben za trgovske posle, je zanj uporabljati
določila naredbi o minimalnih mezdah glede
vajencev, za katere pa po členu 6 banske
uredbe minimalne mezde ne pridejo v poštev.
— Slednjič je tvrdka Bat'a plačala za tožnika
OUZD vse prispevke in je treba to upoštevati
pri plači.

rodni Prace« pristavlja k temu, da se kljub
temu gospodarsko-socialne razmere podkarp-
atskega ljudstva s tem niso zboljšale, ampak so
to le kapljice v morje bede.

1000 kilometrov v dveh in pol urah je prele-
tel ameriški letalec major de Seversky na
svoji poti iz Londona v Kopenhagen na Dan-
skem.

Parizani se pripravljajo na obrambo pred na-
padi iz zraka. Mestna uprava v Parizu bo raz-
delila med prebivalce vreče peska v teži po
25 kg, ki jih bodo spravili na podstrešja, da bo-
do tam na razpolago za vsak slučaj. Z raztro-
senjem peska bo v vsaki hiši poverjena po ena
oseba, ki bo morala biti na razpolago oblastim
tudi v času vsakokratnih protiletalskih obramb-
nih vaj.

Samostan brez strehe. V Švici je te dni raz-
sajal vihar. Divjal je s tako silo, da je na sa-
mostanu sv. Bernarda, ki je znan po svojih psih
bernardincih, odnesel streho. — Ko so menihi
jutraj vstali, je bilo na vrhu samostana na-
mestu strehe en meter snega.

Trčenje vlakov. Pri Kalkuti v Indiji sta trčila
dva vlaka. Trčenje je zahtevalo 27 smrtnih žr-
tev, 31 oseb pa je bilo ranjenih.

Zračni vrtnec je povzročil veliko razdejanie
v Loisiani, Texasu, Arkansasu in Oklahami. —
Število smrtnih žrtev znaša okoli 50, ranjenih
pa je 180.

LJUDSKA SAMOPOMOČ

v Mariboru, reg. pom. blagajna

znana domača zavarovalna usta-
nova v Dravski banovini, ki
plodonosno deluje že od leta
1927 in je izplačala tekom
obstoja nad 37 milijonov
din na pogrebniščinah in doti.

Zavaruje za pogrebno zdrave
osebe obeh spolov od 17. do 70. leta do
največ din 10.000.— in

za doto mladoletne od 1. do 16. do
največ din 25.000.— plačljiva ob dov-
šenem 21. letu.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO
IN BREZOBVEZNO POJASNILA

Prava blagodat
za delavce je:

ločilnica

P. Matković
v Celju, Gosposka ulica štev. 3
Shajališče delavcev

Kako je odločilo sodišče?

Po izvedenih dokazih je sodišče tožbi po-
močnika ugodilo in utemeljilo sodbo med dru-
gim sledeče:

»Ali sploh velja za tožnika ban. uredba o
minimalnih mezdah? Iz poročila Združenja
trgovcev izhaja, da je bil tožnik od 1. dec. 1937
do 14. avg. 1938 vpisan v seznam trgovinskih
pomočnikov in kot tak zaposlen v prodajalni
tožene v Zagorju. Isto izhaja tudi iz izpovedi
zaslišanih prič. Čeprav je tožnik vršil tudi de-
la vajencev, t. j. oddajanje pošte, lepeljenje
reklamnih lepakov, raznašanje istih, itd. Če-
prav je imela tožena tvrdka tožnika tudi še v
času od 1. dec. 1937 do 14. jul. 1938 prijavlje-
nega še vedno kot vajenca v prvem meznem
razredu, ne more biti dvoma o tem, da je bil
tožnik v tem času zaposlen kot trg. pomočnik.
Čeprav je vršil radi malega obrata in malega
števila osebja tudi razne nižje posle. Za tož-
nika torej določbe o vajencih ne pridejo v po-
štev. Banska uredba baš določa minimalno
mezdo nekvificiranih delavcev, a za kvalifi-
cirano delavstvo ne smejo biti nižje mezde,
nega so določene z uredbo za nekvificirano
delavstvo v dotični stroki. Četudi bi tožnik
spadal med »kvificirano delavstvo«, kar pa
tožena sama prereka, bi bil upravičen zahte-
vati plačilo mezde po banovini. uredbi din 2.25
na uro, ker še ni izpolnil 18 let in gre za trgo-
vinski obrat.

Vsled tega je bilo tožniku priznati odplate
po din 2.25 na uro v smislu banske uredbe o
minimalnih mezdah.

Ugovor o prispevkih pri OUZD.

Ugovor tožene, da je upoštevati prispevke,
ki jih je plačala tvrdka Bat'a za tožnikovo za-
varovanje pri OUZD, ni utemeljen. Po določi-
bi § 35 toč. 8 z. o. z. d. po preteku 1 oziroma
2 mesecev od izplačila delodajalec ne more več
odtegniti prispevka, odpadajočega na name-
ščenja, ako ni odtegnil prispevka ob prvem iz-
plačilu zaslužka. Nesporo pa je med stran-
kama, da sta od zadnjega izplačila že minula
celo dva meseca.

Pogočba med očetom in tvrdko neveljavna.

Neutemeljen je tudi ugovor tožene tvrdke, da
se je tožnikov oče pogodil s toženko za po-
nujeno tedensko plačo din 50. Določbe nare-
be o minimalnih mezdah je smatrati kot pri-
silno pravo vsaj v tem obsegu, da ni mo-
gloče s kakršnimikoli dogovori v naprej obiti
določbe teh ureb. Po podatkih dokazovanja pa
se tožnik tudi naknadno ni odrekal pravici,
uvetjaviti vtoževani znesek.

Čim smatra torej soišče, da je tožnik opravil
v času od 1. dec. 1937 do 14. avg. 1938 1703
delovne ure in mu pripada po uredbi o mini-
malnih mezdah za to zahtevke 3831 din in da
je po drugi strani prejel le din 1419, je zahte-
vek 2412 din utemeljen.

Proti tej razsodbi tožena tvrdka ni vložila
več priziva, ampak je tožniku terjatev v celoti
izplačala. Delavstvo vidi na tem primeru veliko
važnost zaščite mezde po uredbi o minimalnih
mezdah, ko se tožne dogajajo celo slučajni, da
niti trgovinski pomočniki ne dobivajo plače po
minimalnih mezdah.

Delavski pravni svetovalec

Svinjak na meji (Borovnica)

Vprašanje: Tik sosedovega posestva
hočem podreti lesen svinjak in postaviti nove-
ga, pa mi sosed pravi, da ne bom smel posta-
viti drugega. Ali sploh lahko sosed ugovarja
in potrebujem za to občinski ogled?

Odgovor: Za vsako stavbo je treba do-
voljenja pristojne gradbene oblasti, ki je v
prvi stopnji občina. Slednja mora na Vašo
prijava izvršiti poizvedbo, tudi ogled na licu
mesta, kateremu povabi vse mejaše, ki lahko
pri tem javijo svoje morebitne ugovore. Stvar
oblasti je, da presodi, če so ti ugovori upra-
vičeni ali ne.

Vi gradite poceni

ako nabavite apno, cement, nosilce, železo
za beton, betonske cevi, strešno lepenko,
trstje, žičnike in okove za stavbe pri tvrdki

Andrašič - Marlbor

Veletrgovina z železnino
Maribor, Vodnikov trg (tržni trg)

Špeletič Albert

soboslikar

Ljubljana

Krakovski nasip 26

Telefon 31-75

Delo solidno! Cene konkurenčne!